

RAPPORT OM HUR SVERIGE GENOMFÖR ÅRHUSKONVENTIONENS PRTR-PROTOKOLL

Ge en kort beskrivning av den process genom vilken denna rapport har sammanställts, inklusive information om vilka slags offentliga myndigheter som konsulterades eller bidrog till sammanställningen, hur allmänheten konsulterades och hur resultatet av den offentliga konsultationen togs hänsyn till och det material som användes som grund för sammanställningen av rapporten.

Svar:

Den här rapporten är en uppdatering av den Nationella implementeringsrapporten från 2021 som sammanställdes av tjänstemän vid Naturvårdsverket som är involverade i PRTR-arbetet. Allmänheten konsulterades genom att rapporten publicerades på Naturvårdsverkets webbplats naturvardsverket.se under ca två månader. Allmänheten kunde lämna kommentarer på rapporten och ställa frågor via e-post. Inga kommentarer eller frågor lämnades in under konsultationstiden.

Artiklarna 3, 4 och 5

Räkna upp de juridiska, reglerande och andra åtgärder som verkställer de allmänna bestämmelserna i artiklarna 3 (allmänna bestämmelser), 4 (utsläppsregistrets (PRTR) kärnelement) och 5 (design och struktur).

Beskriv särskilt:

(a) Vilka åtgärder med hänsyn till **artikel 3, stycke 1** har vidtagits för att trygga genomförandet av Protokollets bestämmelser, inklusive verkställande åtgärder;

(b) Vilka åtgärder med hänsyn till **artikel 3, stycke 2** har vidtagits för att introducera ett mer omfattande eller offentligt mer lättillgängligt PRTR än vad Protokollet kräver;

(c) Vilka åtgärder med hänsyn till **artikel 3, stycke 3** har vidtagits för att trygga att anställda på anläggningar och allmänhet som anmäler en anläggnings överträdelse av lagar som implementerar detta Protokoll till myndigheterna inte straffas, förföljs eller trakasseras på grund av att de har anmält överträdelsen;

(d) Hur har PRTR-systemet med hänsyn till **artikel 3, stycke 5** genomförts. Ledde integrationen till en eliminering av dubbla rapporteringar? Uppstod det några särskilda problem vid genomförandet av integreringen och i så fall vad?

(e) Hur kan utsläpp och överföringar spåras och identifieras med hänsyn till **artikel 5, stycke 1** i enlighet med de parametrar som räknas upp i delstyckena (a) till (f);

(f) Ange med hänsyn till **artikel 5, stycke 4** de webbadresser (url) eller internetadresser där registret är kontinuerligt och omedelbart åtkomligt, eller till andra elektroniska medel med motsvarande effekt;

(g) Ge information med hänsyn till **artikel 5, styckena 5 och 6** om länkar från partens register till relevanta föreliggande, offentligt nåbara databaser kring ämnen som berör naturskyddet, om sådana finns, samt en länk till andra parter PRTR.

Svar:

(a) Sveriges PRTR-system har integrerats med det så kallade miljörapporteringssystemet, vilket implementeras via fem skilda lagstiftningar.

1. Miljöbalken (1998:808): I 26 kapitlet 20 § miljöbalken anges att den som bedriver en tillståndspliktig verksamhet årligen skall inkomma med en miljörapport till den tillsynsmyndighet som utövar tillsynen över verksamheten. Även anmälningsskyldiga verksamheter kan omfattas av detta krav. Dessutom anges att även om en verksamhet inte är tillståndspliktig, får en föreskrift om skyldighet att lämna en miljörapport meddelas.

2. Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899): I 31 § anges att en miljörapport ska innehålla de uppgifter som följer av föreskrifter som Naturvårdsverket har meddelat. Med stöd av 47 a § ges Naturvårdsverket rätten att meddela föreskrifter om miljörapport för verksamheter som omfattas av tillståndsplikt, ett föreläggande att ansöka om tillstånd eller för verksamheter som inte är tillståndspliktiga enligt miljöprövningsförordningen, men som regleras av E-PRTR-förordningen (EG/166/2006). I 49 § anges att Naturvårdsverket är behörig myndighet enligt E-PRTR-förordningen (EG/166/2006).

3. Miljöprövningsförordningen (2013:251) reglerar vilka miljöfarliga verksamheter som är tillståndspliktiga respektive anmälningsskyldiga enligt miljöbalken.

4. I Naturvårdsverkets föreskrifter om miljörapport (NFS 2016:8) regleras vilka uppgifter som tillståndspliktiga verksamhetsutövare, verksamheter som förelagts att ansöka om tillstånd eller verksamheter som omfattas av bilaga I till E-PRTR-förordningen (EG/166/2006) ska rapportera i miljörapporten.

5. Förordning (2012:259) om miljöstraffavgifter innehåller regler om miljöstraffavgifter. När miljörapporter inte lämnas in eller lämnas in för sent kan tillsynsmyndigheten besluta om miljöstraffavgifter.

(b) Ökad tillgänglighet:

1. Naturvårdsverket har utvecklat ett vägledningsdokument för sammanställandet av miljörapporter – "Vägledning om Naturvårdsverkets föreskrifter om miljörapport" för att förtydliga de rapporteringskrav som anges i forskriften om miljörapport. Dokumentet finns tillgängligt för allmänheten på Naturvårdsverkets hemsida.

2. Verksamhetsutövarna kan vid behov revidera sina uppgifter och de förändringar som görs uppdateras automatiskt nästkommande dag på det svenska utsläppsregistret.

Utökning av det svenska registret i förhållande till protokollet:

1. Ytterligare fem föreningar (se artikel 7(d) i detta dokument för förklaring) efterfrågas i förhållande till de föreningar som anges i protokollets bilaga II (dvs. identiskt med de föreningar som anges i E-PRTR-förordningens bilaga II (se 5 a § NFS 2016:8)).

2. Separat rapportering av fossil- och biogen fraktion av koldioxidutsläpp liksom av totala koldioxidutsläpp (se bilaga 1 NFS 2016:8). Detta beror på behoven hos den svenska inventeringen och rapporteringen av växthusgaser enligt Klimatkonventionen (UNFCCC) och Styrningsförordningen ((EU) 2018/1999).

3. Lägre tröskelvärden för omkring hälften av föreningarna jämfört med protokollets bilaga II och E-PRTR-förordningen (se bilaga 1 NFS 2016:8). De berörda föreningarna och dess tröskelvärden finns uppräknade i svaret till frågan kring artikel 7 i det här dokumentet.

4. Ytterligare administrativa uppgifter om verksamheterna, t.ex. vattendistrikt, organisationsnummer, fastighetsbeteckning, tillsynsmyndighet, miljöledningssystem samt länk till verksamhetens hemsida.

(c) Av svensk grundlag följer bl.a. att varje medborgare gentemot det allmänna ska vara tillförsäkrad yttrandefrihet, informationsfrihet, mötesfrihet, demonstrationsfrihet och föreningsfrihet (2 kap. 1 § regeringsformen, SFS 1974:152). Även Europakonventionen, som sedan 1995 är svensk lag (lag (1994:1219) om den Europeiska

konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna), skyddar dessa grundläggande rättigheter.

Allmänheten, inklusive miljöorganisationer kan vid misstanke om överträdelse av miljölagstiftning anmäla detta till tillsynsmyndigheterna, polis eller åklagare. En sådan anmälan kan lämnas anonymt, men då kan man inte få någon återkoppling kring genomförda åtgärder.

I januari 2017 trädde en ny lagstiftning i kraft och i och med den är det förbjudet för arbetsgivare att vidta repressalier mot en anställd som slår larm mot allvarliga missförhållanden i arbetsgivarens verksamhet (SFS 2016:749).

(d) Naturvårdsverket har utvecklat ett elektroniskt rapporteringssystem, Svenska miljörapporteringsportalen (SMP), för inlämnande av miljörapporter. Systemet lanserades 2007. SMP är en webbapplikation som ägs av Naturvårdsverket och förvaltas av länsstyrelserna och Naturvårdsverket gemensamt.

SMP möjliggör användning av data av olika intressenter utan att man tvingar verksamhetsutövarna att rapportera samma data flera gånger. Naturvårdsverket använder data för internationell rapportering (som till exempel åtagandena enligt PRTR-protokollet och Luftvårdskonventionen (CLRTAP)), för publicering av data på det svenska utsläppsregistret, officiell statistik och för kontroll av hur väl de nationella miljömålen uppfylls. Länsstyrelserna använder datan för tillsyn av anläggningar och för att ta reda på hur väl de regionala och lokala miljömålen uppfylls.

Länkar till användbar information för anläggningarna publiceras på SMP-systemets informationssida, till exempel länkar till Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2016:8) om miljörapporter samt vägledningsdokumenten.

För ytterligare information, se: Naturvårdsverket, 2013, *Implementation of the Swedish Pollutant Release and Transfer Register (PRTR)*, kapitel 6: *Electronic reporting tool*, SMP, sidan 29. SMED Report No 115 2013.

(e) Sveriges PRTR-sida inkluderar tre olika sökfunktioner:

1. Sök, sök utifrån område (län, kommun), typ av verksamhet (huvud- eller delverksamhet) samt vilken typ av uppgift man vill ta del av (anläggning, ämne, avfall).

2. Kartsök, sök utifrån en interaktiv karta över Sverige för att kunna hjälpa besökaren hitta information om förorenare i områden av intresse. De nio olika verksamhetssektorer som efterfrågas i enlighet med Bilaga I i protokollet illustreras med en symbol på kartans högra sida och genom att välja en av sektorerna visas samtliga anläggningar inom sektorn på kartan.

3. Data som gäller utsläpp (utsläpp i luften eller i vatten) och överföringar till annan plats (borttransport av föroreningar i avloppsvatten för avloppsrening samt borttransporterade mängder avfall) visas på anläggningssidan, men kan även visas som en samlad uppgift för en viss kommun eller län. Informationen kan visas som en excel-fil innehållande data för samtliga tillgängliga år och diagram kan skapas för den anläggningsspecifika informationen. Man kan även se anläggningslokalisering med hjälp av Google Earth.

För ytterligare information, se: Naturvårdsverket, 2013, *Implementation of the Swedish Pollutant Release and Transfer Register (PRTR)*, kapitel 7.4.1: *The Swedish PRTR*, sidan 43. SMED Report No 115 2013.

(f) Det svenska utsläppsregistret kan hittas på: <http://utslappisiffror.naturvardsverket.se> eller via naturvårdsverkets webbplats www.naturvardsverket.se/verktyg-och-tjanster/data-databaser-och-sokregister/utslapp-i-siffror. En engelsk version av den svenska PRTR kan hittas på: <http://utslappisiffror.naturvardsverket.se/en/> eller via Naturvårdsverkets webbplats: <https://www.naturvardsverket.se/en/services-and-permits/data-databases-and-applications/the-swedish-pollutant-release-and-transfer-register/>.

(g) *I den svenska versionen av utsläppsregistret återfinns information och länkar till bland annat Århuskonventionen, miljörapportsystemet, Europeiska industriutsläppsportalen och andra relevanta nationella publika databaser.*

Artikel 7

Ange de juridiska, reglerande och andra åtgärder som implementerar artikel 7 (rapporteringskrav).
Beskriv eller identifiera enligt vad som är tillämpligt:
(a) Ange med hänsyn till stycke 1 huruvida rapporteringskraven i stycke 1 (a) krävs av det nationella systemet eller om de i stycke 1 (b) krävs av det nationella systemet;
(b) Ange med hänsyn till styckena 1, 2 och 5 huruvida det är ägaren till respektive anläggning som är ansvarig för att uppfylla rapporteringskraven eller om det är operatören;
(c) Ange med hänsyn till stycke 1 och bilaga I eventuella skillnader mellan den förteckning över aktiviteter som kräver inrapportering i enlighet med Protokollet, eller de tillhörande tröskelvärdena, och förteckningen över aktiviteter och tillhörande tröskelvärden för vilka rapportering krävs i enlighet med det nationella PRTR-systemet;
(d) Ange med hänsyn till stycke 1 och bilaga II eventuella skillnader mellan förteckningarna över föroreningar för vilka rapportering krävs i enlighet med Protokollet, eller de tillhörande tröskelvärdena, och förteckningen över föroreningar och de tillhörande tröskelvärden för vilka rapportering krävs i enlighet med det nationella PRTR-systemet;
(e) Ange med hänsyn till stycke 3 och bilaga II huruvida Parten använder någon annan form av tröskelvärde än det som anges i svaret till paragraf (a) ovan för någon särskild förorening eller föroreningar av dem som anges i Protokollets bilaga II, och om så är fallet, skälen till detta;
(f) Ange med hänsyn till stycke 4 den tillsynsmyndighet som fått i uppdrag att samla information kring utsläpp av föroreningar från diffusa källor som specificeras i styckena 7 och 8;
(g) Ange med hänsyn till styckena 5 och 6 eventuella skillnader mellan omfattningen av den information som ägare eller operatörer ska lämna i enlighet med Protokollet och den information som krävs i enlighet med det nationella PRTR-systemet, och huruvida det nationella systemet är baserat på föroreningsspecifik (stycke 5 (d) (i)) eller avfallsspecifik (stycke 5 (d) (ii)) rapportering av överföringar;
(h) Ange med hänsyn till styckena 4 och 7 när diffusa källor har inkluderats i registret, vilka diffusa källor har tagits med och hur kan dessa sökas och identifieras av användarna i en tillräcklig rumslik upplösning; eller, om dessa inte har tagits med, ge information om åtgärder för att initiera rapportering kring diffusa källor;
(i) Ange med hänsyn till stycke 8 de olika slags metoder som används för att inhämta information om diffusa källor.
<i>Svar:</i> (a) <i>Rapporteringskraven i stycke 1 (a) krävs av det nationella systemet.</i> (b) <i>Enligt de svenska bestämmelserna i NFS 2016:8 är det verksamhetsutövaren på varje enskild anläggning som måste uppfylla rapporteringskraven.</i> (c) <i>Sveriges nationella PRTR-system överensstämmer med de krav som anges i protokollet (artikel 7 stycke 1, samt bilaga I).</i>

(d) Den nationella rapporteringen överensstämmer med de föroreningar som efterfrågas i enlighet med E-PRTR-förordningens bilaga II. Det nationella systemet efterfrågar fem ytterligare föroreningar utöver de som efterfrågas av protokollet:

Förorening	Tröskelvärde luft (kg/år)	Tröskelvärde vatten (kg/år)
<i>Oktylfenoler och</i>		
<i>Oktylfenoletoxylat</i>	-	1
<i>Fluoranten</i>	-	1
<i>Isodrin</i>	-	1
<i>Hexabromobifenyl</i>	0,1	0,1
<i>Benzo(GHI)perylene</i>	-	1

De svenska bestämmelserna kräver separat rapportering av fossil respektive biogen fraktion av koldioxidutsläpp liksom av totala utsläpp. Kravet om separat rapportering är en följd av den svenska inventeringen och rapporteringen av växthusgaser till Klimatkonventionen (UNFCCC) och Styrningsförordningen (EU) 2018/1999).

Det finns inga krav att rapportera utsläpp till mark i det nationella systemet. En expertgrupp på Naturvårdsverket har kommit fram till att utsläpp till mark genom markbehandling eller djupinjektering inte förekommer i Sverige och är därmed inte inkluderade i de svenska bestämmelserna. Denna bedömning tar hänsyn till uppfattningen att spridning av slam och gödsel på land, enligt protokollet, betraktas som återvinning av avfall.

Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2016:8) om miljörapporter anger lägre tröskelvärden för omkring hälften av föroreningarna jämfört med protokollet. Dessa föroreningar och motsvarande tröskelvärden räknas upp här nedan. Tröskelvärden i fetstil anger var de lägre tröskelvärdena används i den nationella lagstiftningen jämfört med protokollet.

Förorening	Tröskelvärde luft (kg/år)	Tröskelvärde vatten (kg/år)
<i>Ammoniak (NH₃)</i>	1000	-
<i>Flyktiga organiska ämnen (NMVOC)</i>	5000	-
<i>Kväveoxider (NO_x/NO₂)</i>	10000	-
<i>Totalt kväve</i>	-	6000
<i>Total fosfor</i>	-	100
<i>Arsenik och föreningar (As)</i>	1	1
<i>Kadmium och föreningar (Cd)</i>	0,1	1
<i>Krom och föreningar (Cr)</i>	10	20
<i>Koppar och föreningar (Cu)</i>	10	20
<i>Kviksilver och föreningar (Hg)</i>	0,1	0,1
<i>Nickel och föreningar (Ni)</i>	10	20
<i>Bly och föreningar (Pb)</i>	5	5
<i>Zink och föreningar (Zn)</i>	100	20
<i>Kloralkaner, C10-C13</i>	1	-
<i>1,2-dikloretan (EDC)</i>	1	1

Hexaklorbutadien (HCBD)	1	-
PCDD+PCDF		
(dioxiner + furaner) (som TEQ)	0,000001	0,0001
Tetrakloretylen (PER)	1	1
Triklorbensener (TCB) (samtliga isomerer)	1	-
Triklloretylen	1	1
Triklormetan	1	1
Bensen	100	100 (som BTEX)
Bromerade difenyletrar (PBDE)	1	-
Etylbensen	100	100 (som BTEX)
Di-(2-etylhexyl)-ftalat (DEHP)	1	1
Fenoler (som total C)	1	-
Toluen	100	100 (som BTEX)
Trifenyltenn och föreningar	1	0,1
Xylener	100	100 (som BTEX)

(e) Sverige använder inte någon annan typ av tröskelvärde än det som hänvisas till i svaren till stycke (a) för någon av de föroreningar som anges i protokollets bilaga II.

(f) Den behöriga myndighet som utsetts att samla in information om utsläpp av föroreningar från diffusa källor är Naturvårdsverket.

(g) Omfattningen på den information som måste lämnas av verksamhetsutövarna följer styckena 5 och 6 i Artikel 7. Det svenska systemet är baserat på avfallsspecifik rapportering av överföringar, det vill säga stycke 5 (d) (ii).

(h) Diffusa utsläppskällor till luft har inkluderats under rubriken "Sök utsläpp till luft" i PRTR. Utsläppen under den här rubriken är baserade på den svenska officiella rapporteringen i enlighet med Klimatkonventionen (UNFCCC) och Luftvårdskonvention (CLRTAP), som kräver nationella totalsiffror för definierade sektorer och underkategorier. Både diffusa utsläpp och punktkällutsläpp visas tillsammans och det är därmed bara de sektorer som enbart ger upphov till diffusa utsläpp, som till exempel vägtransporter, sjöfart, jordbruk, produktanvändning och uppvärmning som kan särskiljas från punktkällor i det svenska utsläppsregistret.

Användaren av utsläppsregistret har möjligheten att söka på föroreningar och utsläppskällor inom olika geografiska enheter (kommun, län, nationellt) för att få en bild av de specifika utsläppen i den sepcificerade regionen. Resultaten redovisas per år i tabell och i ett tidsseriediagram. Resultaten kan också laddas ned som datafil.

Diffusa utsläpp till vatten av metaller och näringsämnen presenteras också på utsläppsregistret sedan 2016. De diffusa utsläppen presenteras genom statiska stapeldiagram där man både kan jämföra de diffusa utsläppen med utsläppen från punktkällor samt de totala utsläppen per vattendistrikt.

(i) Informationen om diffusa utsläppskällor till luft är hämtad från de officiella data som Sverige rapporterar till UNFCCC och CLRTAP. Data för diffusa utsläpp till vatten baseras framförallt på det underlag som Sverige via Havs- och vattenmyndigheten rapporterar till Europeiska miljöbyrån (EEA) och Helsingforskommissionen (HELCOM).

Artikel 8

Var god ange följande för varje rapporteringscykel sedan den senaste implementeringsrapporten (eller det datum då Protokollet trädde i kraft):

(a) Rapporteringsåret (det kalenderår till vilket den rapporterade informationen hör); (b) Det (eller de) slutdatum då anläggningarnas ägare eller operatörer senast måste rapportera till tillsynsmyndigheten; (c) Det datum då informationen måste vara offentligt tillgänglig i registret i enlighet med kraven i artikel 8 (rapporteringscykel); (d) Huruvida de olika slutdatumen för anläggningarnas rapportering och om informationen fanns offentligt tillgänglig på registret uppfylldes i verkligheten; och om detta försenades, orsakerna till det; (e) Huruvida metoder för elektronisk rapportering användes för att underlätta införandet av den nödvändiga informationen i det nationella registret och, om sådana metoder användes, andelen elektronisk rapportering av anläggningarna och eventuella programvaror som användes som stöd för en sådan rapportering.
<i>Svar:</i> (a) <i>Data från rapportåren 2007 till 2023 finns tillgängliga på det svenska utsläppsregistret.</i> (b) <i>Verksamhetsutövarna ska lämna sina uppgifter senast 31 mars varje år. Tillsynsmyndigheten får bevilja anstånd i högst en månad om det finns särskilda skäl.</i> (c) <i>Det finns inget specifikt datum för när data ska vara offentligt tillgängliga via svenska utsläppsregistret eftersom registret uppdateras automatiskt dagen efter att verksamhetsutövarna rapporterat sina uppgifter i Svenska miljörapporteringsportalen.</i> (d) <i>Informationen i det svenska utsläppregistret uppdateras automatiskt en gång om dygn.</i> <i>För ytterligare information, se: Naturvårdsverket, 2013, Implementation of the Swedish Pollutant Release and Transfer Register (PRTR), kapitel 5.2.2: Ordinance on Environmental Sanction Charges SFS 1998:950, sidan 27. SMED Report No 115 2013.</i> (e) <i>Sedan 2011 är alla anläggningar som har ett tillstånd utgivet av en tillsynsmyndighet tvungna att lämna sina miljörapporter elektroniskt till Svenska miljörapporteringsportalen (SMP).</i>

Artikel 9

Beskriv de juridiska, reglerande och andra åtgärder som tryggar insamlandet av data och bevarandet av information, samt etablerandet av den typ av metod som används för insamlandet av informationen kring utsläpp och överföringar i enlighet med artikel 9 (datainsamling och informationsbevarande).
<i>Svar:</i> <i>Naturvårdsverket har givit ut en föreskrift gällande miljörapporter (NFS 2016:8). Sammantaget har miljörapporteringsbestämmelserna bland annat till syfte att uppfylla de rapportkrav som anges i artikel 5 i E-PRTR-förordningen (EG nr 166/2006), vilken även överensstämmer med protokollets artikel 7. Senast den 31 mars ska miljörapporten vara inlämnad till den tillsynsmyndighet som utövar tillsynen över verksamheten. Verksamhetsutövarna ska rapportera sin miljörapport via den centrala databasen för miljörapporter, Svenska miljörapporteringsportalen. Varje årsvärde som rapporteras förses med en beskrivning av hur värdet har tagits fram enligt någon av följande tre kategorier: mätning (M), beräkning (C) och uppskattning (E). I de fall värdena bygger på mätning eller beräkning ska analysmetod och/eller beräkningsmetod rapporteras. Där så är möjligt ska i första hand internationellt vedertagna metoder användas.</i>

inrapporterade informationen och övriga uppgifter som ligger till grund för inrapporterade uppgifter ska dokumenteras och sparas i fem år.

Förordningen (2012:259) om miljö sanktionsavgifter specificerar de överträdelser för vilka tillsynsmyndigheten kan besluta om miljö sanktionsavgifter liksom vilka summor som gäller. Avgifterna åläggs som regel alltid omedelbart efter överträdelsen. Det gör ingen skillnad om överträdelsen är avsiktlig eller beror på oaktsamhet eller om den har skadat miljön eller människors hälsa eller varit till gagn för verksamhetsutövaren på något sätt. En överträdelse av 6 § i NFS 2016:8 om miljörapport på grund av försenat inlämnande av en miljörapport kan resultera i följande avgifter:

a) 2 000 SEK (cirka 190 EUR) om "tillståndsplikt A" gäller för verksamheten enligt Miljöprövningsförordningen (2013:251)

b) 1 000 SEK (cirka 95EUR) om "tillståndsplikt B" gäller för verksamheten enligt Miljöprövningsförordningen (2013:251)

Miljörapporterna behandlas som offentliga handlingar och uppgifterna kan därmed publiceras direkt på den nationella PRTR-sidan, det vill säga utan ett separat tillstånd från verksamhetsutövaren. Om viss information i miljörapporten är att betrakta som konfidentiell kan verksamhetsutövaren begära att denna information inte ska publiceras på den nationella PRTR-sidan. Den nationella PRTR-sidan sparar inrapporterade uppgifter från och med 2007.

Artikel 10

Beskriv de regler, procedurer och mekanismer som tryggar kvaliteten hos de data som ingår i det nationella PRTR och vad dessa avslöjar om kvaliteten hos inrapporterade data, med tanke på kraven i artikel 10 (kvalitetsbedömning).

Svar:

I föreskriften om miljörapport (NFS 2016:8) anges att verksamhetsutövaren ska säkerställa den inrapporterade informationens kvalitet, vilket överensstämmer med protokollets artikel 10 §1. Naturvårdsverket har i uppgift att kontrollera att informationen i det nationella registret är komplett, konsekvent och trovärdig.

Svenska miljörapporteringsportalen (SMP) används för inlämning av miljörapporter. Det elektroniska rapportsystemets övergripande mål är att underlätta och snabba upp rapporteringsprocessen och att trygga kvaliteten på inrapporterade data. I SMP underlättas inskrivandet av data genom specifika egenskaper för miljörapporternas olika delar. Systemet utför ett antal valideringar när verksamhetsutövaren skriver in informationen i miljörapportens olika delar.

Data överförs från SMP till det svenska utsläppsregistret Utsläpp i siffror (UtiS) en gång om dagen, men den nationella, årliga kvalitetsgranskningen av utsläppsdata genomförs en gång per år. Exempelvis om rapporteringsåret är 2024 och data rapporteras i SMP med deadline sista mars 2025, så kommer den nationella granskningen och korrigeringar av data vara slutförda ungefär i november 2025.

Utöver den inledande kvalitetskontroll som utförs automatiskt i SMP genomförs alltså även en nationell, manuell granskning av utsläppsdata. Den manuella datagranskningen utförs av SMED (Svenska Miljöemissionsdata) – <http://www.smed.se>) vid ett tillfälle om året. Granskningen samordnas med den granskning av data som ska rapporteras i enlighet med andra internationella krav, såsom IED (LCP), PLC HELCOM Annual, OSPAR RID, EEA WISE-SoE Emissions (WISE-1), PLC HELCOM Periodical, Large Point Sources, Urban Waste Water Treatment Directive och Sewage Sludge Directive.

Granskningen innebär att data undersöks i detalj innan den rapporteras till EU i enlighet med E-PRTR-förordningen (EG nr 166/2006). Administrativ information om

anläggningen, till exempel namn, adress, e-post, är dock inte inkluderad i granskningen. Den manuella granskningen genomförs genom tidsserieanalys och jämförelser med Bilaga I-verksamheter. Resultatet av granskningen är en lista (Excel) över misstänkta fel. Naturvårdsverket skickar listan till de berörda verksamhetsutövarna med en kopia till berörd tillsynsmyndighet. Verksamhetsutövarna korrigerar därefter uppgifterna i SMP och kan lämna frivilliga kommentarer till Naturvårdsverket. Olyckligtvis beaktar inte alla verksamhetsutövare granskningskommentarerna och eftersom endast verksamhetsutövarna som har behörighet att ändra sina egna uppgifter kan felaktiga data uppträda i systemet. På grund av tekniska problem med SMP i kombination med ett förändrat uppdragsupplägg och därmed ökade kostnader genomfördes inte den samordnade granskningen under 2024.

För ytterligare information, se: Naturvårdsverket, 2013, Implementation of the Swedish Pollutant Release and Transfer Register (PRTR), kapitel 7.3: Data quality and responsibilities, sidan 41. SMED Report No 115 2013.

Artikel 11

Beskriv det/de sätt på vilka offentlig tillgång till informationen i registret underlättas med utgångspunkt från kraven i artikel 11 (offentlig tillgång till informationen).

Svar:

Det svenska utsläppsregistret är webbaserat och webbplatsen har adressen:

<http://utslappisiffror.naturvardsverket.se/en/>

Det finns en länk till det svenska utsläppsregistret från Naturvårdsverkets webbplats och från det elektroniska rapportsystemet SMP. Allmän information om PRTR återfinns även på Naturvårdsverkets webbplats.

Användbar information såsom miljöövervakningsdata och miljöeffekter kan enkelt erhållas eftersom utsläppsregistret är en del av Naturvårdsverkets webbplats. Under 2019 uppdaterades och strukturerades informationen om föroreningar och deras källor på det svenska utsläppsregistrets ämnessidor. Under 2020 gjordes samma sak på den engelska versionen av utsläppsregistrets ämnessidor i syfte att öka aktualiteten och användbarheten för användarna.

Det finns offentliga datorer vid alla svenska bibliotek och då det svenska utsläppsregistret är webbaserat är det lättillgängligt för allmänheten.

Artikel 12

Ge en antydning om vilken typ av information som sekretessbelagts, om någon information i registret har sekretessbelagts, och hur ofta detta har skett, med hänsyn till kraven i artikel 12 (sekretess). Ge kommentarer kring praktiska erfarenheter och utmaningar som uppstått i fråga om hanteringen av sekretessönskemål, särskilt när det gäller kraven som anges i stycke 2.

Svar:

Huvudregeln är att den information som lämnas i miljörapporterna ska betraktas som offentlig och göras tillgänglig för alla. Tillsynsmyndigheten kan dock i samband med offentliggörandet av miljörapporterna sekretessbelägga information från verksamhetsutövaren om den rör affärsverksamheten, driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat. Detta gäller enbart om man kan anta att enskilda kommer att lida skada om informationen sprids.

Sverige har haft en ansökan om sekretess, men verksamhetsutövaren kom själv fram till att detta inte behövdes och återtog därför sin sekretessansökan.

Artikel 13

Beskriv möjligheterna för allmänhetens deltagande i utvecklandet av det nationella PRTR-systemet i enlighet med artikel 13 (allmänhetens deltagande i utvecklandet av ett nationellt register över utsläpp och överföring av föroreningar), samt alla relevanta erfarenheter av allmänhetens deltagande i utvecklandet av systemet.

Svar:

Mot bakgrund av en användarundersökning som genomfördes 2010 har Naturvårdsverket formulerat mål för utsläppsregistrets framtida utveckling, där man strävar efter att förbättra användbarheten och förståelsen för den information som presenteras. Målen är:

- Att göra det lättare för användarna att hitta och förstå den förmedlade informationen.*
- Att utveckla en visuell lösning som är lätt att förstå, användarvänlig, digitalt tillgänglig och som på ett modernt sätt presenterar den tillgängliga miljöinformationen.*
- Att göra det lättare för användaren att få en överblick över den tillgängliga informationen och vikten av denna med hjälp av figurer, tabeller och diagram.*
- Att göra informationen jämförbar med andra data och/eller relatera till etablerade mål. Framstegen ska vara möjliga att följa över tid.*

Innan den nya sökfunktionen utvecklades på det svenska utsläppsregistret gjordes en ny undersökning av användarbehoven under 2014. Resultatet av undersökningen utgjorde grunden för förbättringsåtgärderna. Många förbättringsförslag i de genomförda användarundersökningarna har implementerats i det svenska utsläppsregistret.

Under 2019 gjordes en analys för att undersöka hur användarna upplever det svenska utsläppsregistret och vilka förbättringsbehov som finns. Resultatet utgör input till det teknikbyte som planeras för det svenska utsläppsregistret. Användaranalysen omfattar flera olika slags moment och har genomförts med stöd av en innovativ metodologi. Resultatet innehåller synpunkter och förbättringsförslag på funktioner, layout, visualiseringar, beskrivningar och på ytterligare information som kan vara intressant.

Artikel 14

Beskriv det juridiskt etablerade överprövningsförfarande som alla enskilda har tillgång till om de anser att deras begäran om information har lämnats utan avseende, felaktigt avslagits helt eller delvis eller i övrigt inte behandlats i enlighet med bestämmelserna i artikel 14 (tillgång till rättvisa) och eventuellt bruk av denna.

Svar:

Rätten att överklaga beslut att avslå en begäran att ta del av allmän handling framgår av 6 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Beslut som fattats av en förvaltningsmyndighet överklagas som huvudregel till domstol. Enligt 6 kap. 3 § i offentlighets- och sekretesslagen ska en begäran om att få ta del av en handling helt eller delvis inte kan tillmötesgå, den som har gjort framställningen underrättas om detta. Han eller hon ska också underrättas om att det går att begära att frågan hänskjuts till myndigheten och att ett skriftligt beslut av myndigheten krävs för att ett avgörande ska kunna överklagas.

Enligt 6 kap. 7 § i offentlighets- och sekretesslagen ska den som begärt att få ut en handling men har fått avslag eller endast fått ta del av handlingen med förbehåll, få överklaga beslutet. Sökanden kan normalt överklaga beslutet till kammarrätten (eller om det är kammarrätten som beslutat – till Högsta förvaltningsdomstolen). Beslut av allmän domstol får överklagas till närmsta högre instans.

Ett beslut om avslag på en begäran om miljöinformation av ett sådant enskilt organ som omfattas av lagen (2005:181) om miljöinformation hos vissa enskilda organ överklagas enligt 9 § denna lag hos kammarrätten.

Artikel 15

Beskriv hur Parten har främjat offentlig medvetenhet om dess PRTR i enlighet med artikel 15 (kapacitetsbyggande), beskriv särskilt:

- (a) Ansträngningar att skapa ett adekvat kapacitetsbyggande för och ledning till offentliga myndigheter och organ för att hjälpa dem att utföra sina plikter i enlighet med Protokoll;
- (b) Hjälp och ledning till allmänheten i att komma åt det nationella registret och att förstå hur informationen i registret ska användas.

Svar:

- a) Det svenska utsläppsregistret har marknadsförts och demonstrerats vid till exempel olika nationella konferenser, seminarier, skolor, universitet och vid internationella möten. Webbplatsen har även visats upp på universitet och skolor med särskilt fokus på hur den kan användas och integreras i undervisningen.*
- b) Information om protokollet och det nationella utsläppsregistret kan återfinnas på Naturvårdsverkets webbplats och på Sveriges utsläppsregister. Via Naturvårdsverkets kundtjänst är det är möjligt att komma i kontakt med handläggare för det svenska utsläppsregistret.*

Artikel 16

Beskriv hur Parten har samarbetat med och hjälpt andra Parter och uppmuntrat till samarbete mellan relevanta internationella organisationer, efter vad som är tillämpligt, i synnerhet:

- (a) Genom internationella åtgärder till stöd för det här Protokollens mål i enlighet med **stycke 1 (a)**;
- (b) På basis av ömsesidiga överenskommelser mellan berörda Parter vid implementerandet av nationella system vid fullföljandet av detta Protokoll i enlighet med **stycke 1 (b)**;
- (c) I delandet av information under detta Protokoll i fråga om utsläpp och överföringar i gränsområden i enlighet med **stycke 1 (c)**;
- (d) I delandet av information under detta Protokoll gällande överföring mellan Parterna i enlighet med **stycke 1 (d)**;
- (e) Genom bestämmelserna om teknisk assistans till Parter som är utvecklingsländer och Parter med övergångsekonomier i frågor som rör detta Protokoll i enlighet med **stycke 2 (c)**.

Svar:

Sverige deltog i den subregionala workshop som hölls under protokollet i Sarajevo 2013 samt i Vitryssland 2016. Sverige har också inom ramen för miljösamarbetet mellan Brasilien och Sverige delat med sig av sina erfarenheter av sitt implementeringsarbete av PRTR-protokollet.

Naturvårdsverket är medlem i den nordiska PRTR-gruppen, som tidigare har haft sitt fokus på vägledningsmanualer och dokument rörande emissionsuppskattningstekniker tillgängliga från de huvudsakliga register över utsläpp och överföringar av föroreningar som utvecklats av OECD-medlemmar. Inom denna arbetsgrupp har ett projekt rörande

utsläpp från produktanvändning genomförts, vilket resulterade i information som kan hjälpa till att uppskatta svenska emissioner från de studerade produkterna. Gruppen planerar att i framtiden bland annat arbeta med projekt som handlar om hur man på ett enkelt sätt kan åskådliggöra utsläppsdata och integrera den med miljöövervakningsdata.

Naturvårdsverket är även medlem av OECD:s arbetsgrupp om PRTR. Målet för OECD:s arbetsgrupp är att stödja OECD-ländernas PRTR-arbete, utbyta erfarenheter och utveckla nya metoder.

Naturvårdsverket är medlem i PRTR:s arbetsgrupp under UNECE. Sverige är även en aktiv part i International Pollutant Release and Transfer Registers (PRTR) Coordinating Group under UNECE, vars främsta mål är att stödja utvecklingsländer och länder med övergångsekonomier genom mellanstatlig samordning.

Sverige deltar även i EU-arbetet kring PRTR.

Lämna eventuella ytterligare kommentarer som är relevanta för Partens implementering, eller i fallet med Signatärer, förberedelser för implementerandet av Protokollet. Parter och Signatärer är välkomna att identifiera utmaningar eller hinder som uppstått i uppställandet, datainsamlandet och ifyllandet av registret.

Svar:

Implementeringen av PRTR-protokollet i Sverige har resulterat i några slutsatser rörande viktiga aspekter att ta i beaktande när ett sådant register ska implementeras. Dessa slutsatser är baserade på utmaningar som uppstått i samband med den svenska implementeringen och sammanfattas här:

Genom implementeringen har man kommit fram till att det är mycket viktigt att undvika att parallella system utvecklas. Det är därför fördelaktigt att undersöka huruvida olika överenskommelser och lagstiftningar har gemensamma krav som kan användas för att utveckla ett gemensamt rapporteringssystem, med den ytterligare fördelen av minskade kostnader. Systemet bör betraktas som ett integrerat system, inklusive lagstiftning, inmatning av data, granskning och resultat. Dessutom bör en referensgrupp etableras vid ett tidigt stadium för att underlätta diskussioner med intressenter.

För att trygga datakvaliteten bör granskningsprocessen inkluderas i rapporteringsprocessen. När granskningen är integrerad med rapporteringen kommer granskningskommentarerna att kunna skickas till verksamhetsutövarna en kort tid efter rapportens inlämnande, vilket gör granskningskommentarerna begripligare för verksamhetsutövarna. Datakvaliteten tjänar även på en jämförelse mellan de olika internationella rapporterna över nationella data.

Det har varit en stor utmaning i att utforma föreskriften om miljörapport (NFS 2016:8) och dess tillhörande vägledningsdokument så att de blir begripliga för verksamhetsutövarna, så att de förstår vilka krav de omfattas av och hur och vilka uppgifter som ska rapporteras. Både föreskrifterna och vägledningen har därför utvecklas kontinuerligt i syfte att göra dem mer användarvänliga och i förlängningen höja kvaliteten i rapporterade data.

Funktionaliteten hos rapporteringsverktyget, SMP, har krav från flera olika intressenter. Det är därför viktigt att möjliggöra att intressenternas kommentarer och åsikter kan höras och att ge återkoppling för att få acceptans för verktyget. Kommentarer från verksamhetsutövarna inkluderade SMP:s användbarhet och förbättringar av rapporthandledningarna, vilket betonar vikten av tydliga instruktioner och transparens vad gäller handledningarna.

Under rapporteringsverktygets utvecklingsstadium bör tillräckligt med tid anslås för test och förbättringar innan det lanseras. Det svenska rapportverktyget tog fyra år

att utveckla, inklusive två år med tester. Med tanke på tidsbegränsningen lades fokus på inmatningssteget, vilket ledde till otillräckliga ansträngningar i fråga om den övergripande rapportprocessen. Misslyckandet att kunna se dataflödet som ett integrerat system ledde till att vissa tekniska anpassningar måste göras vid ett senare stadium, vilket mer än fördubblade systemets utvecklingskostnad. Innan man utför tester på systemet bör logiken fungera så att förvirring inte uppstår när testerna genomförs.

Sveriges process vid utvecklandet av sitt utsläppsregister har kraftigt underlättats av de tydliga instruktionerna i PRTR-protokollet och vägledningen till E-PRTR. Rapporteringen till EU för E-PRTR har dessutom underlättats av EU-dokumentet. Utmaningen ligger i en effektiv presentation av informationen på webbplatsen.

Vid lanseringen av Sveriges utsläppsregister hölls ett seminarium dit verksamhetsutövarna bjöds in. Initiativet visade sig vara en mycket effektiv åtgärd när det gällde att betona för verksamhetsutövarna att informationen skulle offentliggöras och därmed vikten av korrekthet.